

מסביב לעולם

עד 3 במארס

איסלנד, יום הבירה

מזר ככל שזה נשמע, עד 1989 הבירה הייתה משקה לא חוקי באיסלנד. האיסור הוטל ב-1915 ונאסף מאז בקפדנות במשך 74 שנה, עד אחד במארס 1989. באופן לא מפתיע הפך תאריך הלגליזציה ליום של חגיגות ושל מסיבות המלוות, כמובן, בשתייה עד דלא ידע. אם אתם מזדמנים למדינה בתאריך הזה, אל תוותרו על קפיצה לבר הסמוך. כל המועדונים והברים יהיו פתוחים שלא כרגיל עד ארבע בבוקר. כדי לראות את החגיגות, סרקו את הקוד לסרטון.

איפה: בעיקר בריקיאויק
מתי: 1 במארס

ברצלונה, פיאסטה סן מדי

למבקרים בברצלונה בתאריך הרלבנטי מומלץ שלא להחמיץ את הפיאסטה של סן מדי (San Medir), אחת הספיטות הנחמדות בעיר. כשלושים קבוצות המייצגות שכונות שונות בעיר

ישו ריאליסטי בגודל טבעי

הפסחא, כמו הפסח, הוא גם חג האביב. השדות שמחוץ לעיר סירקוזה (Syracuse) שברום מורח האי היו זרועים פרגים וחרציות משובבי עין. בעבר הייתה העיר מרכז מסחרי ותרבותי חשוב, ובין השאר גם מקום הולדתו של ארכימדס. מעט מפאר עברה הקדום מתגלה בעת סיור בניאפוליס, הגן הארכיאולוגי שלה. כאן, לצד תיאטרון מרהיב שנחצב בסלע וברומו מעיין מפכה, ישנן מחצבות אבן ענקיות רבות הוד, אמפיתאטרון רומי, מסד מוזבא עצום שעליו נהגו להקריב כ-400 פרים יחד, עבר זאוס. אורטיג'יה (Ortygia), לבה של העיר כיום, הוא אי המפריד בין שני נמליה ונקשר ליבשת בגשרים.

סמטאותיה של העיר העתיקה, שעד המאה ה-19 הייתה מבוזרת, כמו נמגות כולן אל כיכר הראומו, שמעליה מתנשאת הקתדרלה הברוקית בת המאה ה-18, שהותה עמודי אבן, כותרות מסולסלות וגיבוב של פסלים. גשם פתאומי שטף את העיר, וכעת, סמוך לשקיעה, עטו קירות האבן הרחוצים גוון זהוב. כמו בכנסיות רבות בסיציליה, גם כאן ירשה הנצרות אתר פולחני קדום יותר. עמודיו של מקדש מינרווה (אלת החוכמה, התחבולה, המסחר, האמנויות, המרע והמלחמה במיתולוגיה הרומית) נראים היטב בחלקה הצפוני של הכנסייה.

מקדש מינרווה הרומי ניצב על שרידי מקדש יוני לאתנה (מאה שישית לפני הספירה). לפני השיפוח הברוקי ובמהלך הכיבוש הערבי באי (מאות תשיעית-עשירית) שימשה הכנסייה כמסגד. בשעת ערב זו באו ונקבצו אל הקתדרלה נשים מבוגרות שבאו לערוך תפילה חרישית ולהרליק נרות. כחלק מההכנות לקראת יום שישי הטוב, הוא יום הצליבה, כבר הונחו בכמה מכנסיותיה של אורטיג'יה ארונות קבורה מהודרים שדופנותיהם זכוכית, ובתוכם נח על גבו צלם בגודל טבעי של ישו המת. הצלמים

ביום א' של הדקלים נערכות תהלוכות המשחזרות את כניסתו של ישו לירושלים את כפות הפרחים ואת מניחים ליד כנסיות ובגרמי מדרגות

מהתהלוכות אף מובילים חמור לבן, המציין את נבואת זכריה: שמשית ייכנס לירושלים רכוב על גבי חמור. בתום התהלוכות נהוג לתלות את כפות הדקלים ואת דרי הפרחים בשערי כנסיות, או להניח אותם על גרמי מדרגות ציבוריים. במקביל נערכים לאירועים החשובים יותר שיערכו בהמשך השבוע: רחיצת רגלי השליחים ויום שישי הטוב - שיא החגיגות.

מעל מזבח כנסיית סנטה קתרינה שבלב העיר, עמלו מספר גברים על העמדתו של מיצב עשוי לוחות עץ צבועים, המתאר את הסעודה האחרונה, שעתידיה להיזכר ביום חמישי של השבוע. אחד מחלקי המיצב עמד להתמוטט, ואני מיהרתי לוותר על מקומי כתייר וכמתעד, ותמכתי בלוח כונון שהצוות המקומי קיבע אותו למקומו. רק אחר כך חשבתי לעצמי עד כמה אכסורדי שדווקא אני סיעתי בהצבת הלוח שבו הוצג יורה איש קריות.

אי לובש חג

בסוף החודש יחוג העולם הנוצרי את הפסחא, כמעט במקביל לפסח היהודי. סיציליה מציינת את החג בתהלוכות צבעוניות במיוחד, אבל זו אינה הסיבה היחידה לבקר בה: עיירות ציוריות, אתרים ארכיאולוגיים מרתקים ונופים יפים, שבתקופה זו עומדים בפריחה אביבית - יתם יעקבסון

נוף יפה נשקף מהתיאטרון הרומי של העיירה טאורמינה (Taormina) שבמזרח סיציליה. מבעד למפתח עמודי השיש שמעטרים את שולי הבמה נשקף הר הגעש אטנה (Etna), עדיין מלבין בשלגיו ומעלה עשן. מהעבר האחר נשקף ים שגונו התכול עז במיוחד. קל היה לדמיין את הקהל המשולהב המריע לשחקנים שההיסטוריה כבר מזמן טאטאה מהבמה.

נופי סיציליה. פריחה אביבית שמזכירה את הארץ, והעיירה היפה פיאצה אורמינה

היסטוריה, אמנות, אדריכלות. משמאל לימין, עם כיוון השעון: פספסיס מוזהבים בכניסת מונראלה ליד פלרמו ומהווילה הרומית, עמק המקדשים היווניים

פוסלו באופן כה נטורליסטי, עד שלרגע נדמה היה שגופת אדם אמיתית מונחת בתוך הארון. מפאר עברה הפרה־נוצרי של סיציליה ניתן להתרשם בעמק המקדשים, השוכן ליד העיר אגריג'נטו (Agrigento), לחופ הדרומי של האי. עמק המקדשים אינו אלא האקרופוליס של עיר יוונית עצומה, שכבר במאה החמישית לפני הספירה מנתה כמאתיים אלף תושבים. לאורך השלוחה הסלעית, המקבילה לקו החוף ומשקיפה עליו, הוקמו כמה מקדשי ענק קלאסיים שחלקם נותרו על כנו.

להביס את הרוע

פיאצה ארמרינה (Piazza Armerina), השוכנת בחיק הגבעות בעמק האי, היא עיירה קטנה ורוגעת שבתיה הציוויים כמו נשפכים במורד המדרון. בראשה, איך לא, ניצבת כנסייה. המראה היפה ביותר על העיירה נשקף ממרומי גבעה סמוכה, שבה משוחזר דרך קבע מעמד הצליבה על־ידי שלושה צלבי מתכת גדולים: גדול ואמצעי לישו, והקטנים יותר, משני עבריו, לגנב הטוב ולגנב הרע שנצלבו יחד איתו. למרות יופייה הרב, מעט מאוד תיירים עוצרים בעיירה או בתצפית עליה. הרוב נוהרים אל וילה דל קזאלה (Villa del Casale), אחד האתרים המרהיבים ביותר באי כולו, הגמצא בסמוך אליה. וילה דל קזאלה נחשבת לאתר המכיל את הפסיפסים הרומיים היפים בעולם. זוהי אחות פאר עצומה שנבנתה במאה הרביעית לספירה, נקברה על־ידי בויץ בשיטפון במהלך המאה ה־12, ונחשפה בדרך מקרה בסוף המאה ה־19. ככל הנראה הבית נבנה על־ידי מרקוס אורליוס מקסימאנוס, שהחל דרכו כחייל רומי, התקדם לדרגת גנרל, ומונה לאוגוסטוס (אחד מבין ארבעה שליטים) במאה השלישית לספירה. שטחה של הווילה הוא 3,500 מטרים רבועים ויש בה יותר מחמישים חדרים. הרצפות כולן, ללא יוצאת מהכלל, עשויות פסיפסים באיכות גימור

מופתית. ניתן למצוא כאן סצנות מיתולוגיות, סצנות ציד, עלמות מתרחצות בביקיני, תיאורי חי יומיום, תיאור מושלם של היפרדרום (מבנה שבו נערכים מירוצי סוסים), אוניות ועוד. בין השאר יש בו פרסוניפיקציות של ארצות ורקות שבהן עסקו הרומים במסחר. למשל: הורו שמוצגת כאישה כהת עור ויפיפייה שענק זהב גדול תלוי על צווארה. ביד אחת היא אוחות חט פיל גדול, ובשנייה חובקת עץ פרי. משני עברה פיל וטיגריס. אפשר לבלות שעות באתר הזה, שיפיו מכשף ממש.

מעט צפונות לוויילה דל קזאלה שוכנת אנה (Enna), עיירה קטנה הממוקמת במרומי הר תלול במרכז סיציליה. לקראת מוצאי יום שישי הטוב נקבצו תושביה סביב הכנסייה הראשית והתכוננו לתהלוכה. השמייים היו צלולים, האוויר היה קר, והשמש הנוטה לשקוע הציפה באורה הרך את הגופים המרהיבים שנשקפים ממנה לכל עבר ומתחה את צללי העצים וההרים. מורחה למרומי המגדל שבמבצר הימביניימי, מעבר לעמק שכולו טובל בירק, נראה הר הגעש אטנה, מלבין בשלגיו. מצפון נשקף הכפר הצורי קלסיבטה (Calascibetta), שבדומה לאנה בנוי גם הוא בראש סלע. קבוצת גברים לבושים גלימות לבנות צעדו באיטיות, בראש מורכן ובחרישיות כבמסע לויה. הם נשאו על כתפיהם אלונקת ענק שעליה הונח דגם גדול של ארון קבורה מהודר, דופנותיו זכוכית שקופה, ובתוכו צלם גופתו של ישו, המובל לקבורה. הציבור שהתאסף נדם ופינה לגברים הצועדים מעבר. אחר כך התכנסו כולם כפיאצה שלפני הכנסייה. כעת הובל אל תוך הכנסייה צלם של סטנה לוסיה מסירקוזה, מרטירת בת המאה השלישית לספירה, המוכרת כפטרונית של סיציליה. הצלם הוצב על אפיון שנישא על כתפי המאמינים. בצווארה של הקדושה הלבושה שחורים ננעצה סכין גדולה. נוכח המראה היו נשים שעיו

וילה דל קזאלה נחשבת הפסיפסים הרומיים היפים בעולם. יש בה יותר מחמישים חדרים. הרצפות כולן, ללא יוצאת מהכלל, עשויות פסיפסים באיכות גימור מופתית

הכנסייה הברוקית בסירקוזה. נל הכנשים הותירו חותמם באי

מידע מעשי

סיציליה היא אחד המקומות ש"התגלו" בניסיון למצוא חלופה לטורקיה. כמוה, גם סיציליה פונה למגוון רחב של קהלים – שוהרי נופים, חובבי תרבות והיסטוריה, תיירי בטן־גב, בליינים ועוד. **טיסות:** יש טיסות של ארקיע גם לקטניה וגם לפלרמו, מה שמאפשר מסלול החוזה את האי מצד לצד. **פסחא השנה:** 29.3 – יום א' של הדקלים, 2.4 – רחיצת רגלי השליחים, 3.4 – יום שישי הטוב. **כדאי לטעום:** המרציפנים הם הספציאליטה של סיציליה. יש המון חנויות ממתקים ועוגות, שחלונות הראווה שלהן גדושים בשלל מגשים צבעוניים ובסלסילות מעוצבות ובהם ממתקים בצורות ובצבעים מסחררים: פירות, פרחים ובעלי חיים. לצד חנויות המרציפנים מתפארת סיציליה, איך לא, במיני פסטות, בפיצות ובלימונצ'לו. מאכל שתיירים מרגישים שמוכרחים לנסותו הוא גלידה בלחמנייה.

פניהן בועזוע. כינתיים התכנסו ברחבה ילדות שחלקן לבושות כנורות ואחרות כשושבינות עם סלי פרחים, ועוד ועוד קבוצות נערים וגברים שנערכו לתהלוכה שנועדה לחתום את היום העצוב, ולהמשיך אותו אל תוך הלילה לאור לפידים, שנועדו לסמל את הבסת הרוע על־ידי האור ולבשר על התחייה הצפויה. חברי כל קבוצה לבשו תלבושת בצבע שונה, אך המאחד את רובן היה ברדס לבן, מחודר בקצהו, שהסתיר את הפנים לחלוטין ובו שני נקבים קטנים לעיניים.

אירועי יום שישי הטוב מציינים כאמור את שיאה של ההתרחשות הדתית במהלכו של השבוע הקרוש, הנפתח ביום ראשון של הדקלים. תהלוכות דתיות מתקיימות במקומות שונים בעיר ובערים נוספות. בעיר טרפאני (Trapani) שבמערב אף נוהגים לשחזר את הצליבה עצמה – על־ידי כפיתת גברים לצלבים שמוצבים על גבעה. מתוך היגון העמוק שאופף את המאמינים במהלך היום וטקסיו הנוגים קמים אל השמחה הגדולה שחלה יומיים אחר כך; יום ראשון של הפסחא הוא יום התפילה. בכנסיות המוצפות אור נערכים טקסים חגיגיים, והלך הרוח הטוב תואם את האביב הפרחוני המשתלח בשדות האי.

g@globes.co.il